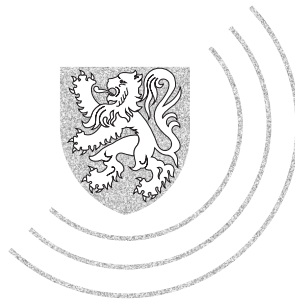

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

24 februari 2004

ONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met het verdrag tussen het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden, de Republiek Oostenrijk, de Portugese Republiek, de Republiek Finland, het Koninkrijk Zweden, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (lidstaten van de Europese Unie) en de Tsjechische Republiek, de Republiek Estland, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, de Republiek Polen, de Republiek Slovenië, de Slowaakse Republiek betreffende de toetreding van de Tsjechische Republiek, de Republiek Estland, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, de Republiek Polen, de Republiek Slovenië en de Slowaakse Republiek tot de Europese Unie, en de slotakte, ondertekend in Athene op 16 april 2003

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Stefaan Platteau**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Eric Van Rompuy ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, André Moreau, Stefaan Platteau ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Johan Van Brusselen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

2040 (2003-2004)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government.	4
I.1 Korte historische situering	4
I.2 Rechtsgrond en rechtsnatuur van het verdrag.	4
I.3 Structuur van het toetredingsverdrag	4
A. Het eigenlijke verdrag betreffende toetreding tot de Europese Unie	4
B. De akte betreffende de toetredingsvoorwaarden en de aanpassing van de basisverdragen van de Europese Unie.	4
C. De bijlagen	5
D. De protocollen	5
E. De slotakte	5
I.4 Gemengd verdrag	5
I.5 Historische betekenis en belang van het verdrag	5
I.6 Interactie met het Vlaams beleid ten aanzien van de landen van Centraal- en Oost-Europa	6
II. Algemene bespreking.	6
II.1 Tussenkomsten van de leden	6
A. Voorafgaande opmerking van de commissievoorzitter	6
B. Tussenkomst van de heer Freddy Sarens	7
C. Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau.	7
D. Tussenkomst van de heer Karim Van Overmeire.	9
E. Tussenkomst van de heer André Moreau	13
F. Tussenkomst van de heer Etienne Van Vaerenbergh.	14
H. Tussenkomst van de heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter.	14
II.2 Replik van de minister en bijkomende bemerkings van de leden	17
A. Vlaanderen als laatste goedkeurende entiteit	17
B. Initiatieven om het belang van het gebeuren te onderstrepen.	17
C. Onvolkomenheid van de Europese constructie in het licht van de uitbreiding.	17
D. Potentiële impact van de uitbreiding op de Vlaamse arbeidsmarkt	17
E. Multiregioconferentie : Flanders District of Creativity – economie of politiek ...	18
III. Stemmingen	20
III.1 Artikelsgewijze stemming	20
III.2 Stemming over het geheel	20

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op datum van dinsdag 17 februari 2004, het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag van Athene inzake uitbreiding van de Europese Unie met tien nieuwe lidstaten, besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW PATRICIA CEYSENS, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID EN E-GOVERNMENT

I.1 Korte historische situering

Ter situering van het voorliggende ontwerp van decreet wenst de minister vooreerst even zeer kort de voorgeschiedenis van het Verdrag van Athene tot uitbreiding van de Europese Unie te schetsen. Het toetredingsproces werd opgestart tijdens de Europese Raad in Kopenhagen in juni 1993, waar de zogenaamde “criteria van Kopenhagen” vastgelegd werden. Bijna tien jaar later werden de toetredingsonderhandelingen met Tsjechië, Estland, Cyprus, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië en Slowakije afgerond tijdens de Europese Raad die op 12 en 13 december 2002 in Kopenhagen plaatsvond.

I.2 Rechtsgrond en rechtsnatuur van het verdrag

Het toetredingsverdrag is een internationale overeenkomst tussen de huidige en de nieuwe lidstaten van de Europese Unie. In overeenstemming met artikel 49 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, vormen de voorwaarden voor de toetreding en de uit die toetreding voortvloeiende aanpassingen van de verdragen waarop de Unie gebaseerd is, het onderwerp van een akkoord tussen de lidstaten en de staten die het verzoek indienen. Dit akkoord moet door alle overeenkomstsluitende staten bekrachtigd worden, overeenkomstig hun respectievelijke grondwettelijke bepalingen.

I.3 Structuur van het toetredingsverdrag

De minister wijst er verder op dat in het zesduizend pagina's tellende toetredingsverdrag verschillende delen onderscheiden kunnen worden.

A. Het eigenlijke verdrag betreffende toetreding tot de Europese Unie

Zo bestaat het eigenlijke verdrag betreffende de toetreding tot de Europese Unie slechts uit drie artikelen.

Het eerste artikel is het basisartikel van het verdrag. Daarin wordt immers gesteld dat de tien kandidaat-lidstaten lid worden van de EU, en partij worden bij de verdragen waarop de Unie gegrondvest is. De toetredingsvoorwaarden en de aanpassingen van de verdragen worden uiteengezet in de akte die aan het verdrag is gehecht.

Artikel twee bepaalt dan dat het verdrag in werking zal treden op 1 mei 2004, op voorwaarde dat op 30 april 2004 alle huidige lidstaten en minstens één kandidaat-lidstaat de akten van bekrachtiging (bekomen overeenkomstig de respectievelijke grondwettelijke bepalingen) neergelegd hebben bij de Italiaanse regering, zijnde de depositaris van het oorspronkelijke Verdrag van Rome. De minister wijst er daarbij op dat dit artikel tevens een procedure bevat voor het geval dat niet alle kandidaat-lidstaten erin zouden slagen de vereiste akten van bekrachtiging tijdig neer te leggen. Het verdrag treedt in dat geval in werking voor de landen die wel tot nederlegging van de bekrachtigingsoorkonde zijn overgegaan.

Artikel drie tenslotte, noemt de ondertekenende partijen en bepaalt dat het verdrag in alle talen gelijkelijk authentiek is.

B. De akte betreffende de toetredingsvoorwaarden en de aanpassing van de basisverdragen van de Europese Unie

Naast het eigenlijke toetredingsverdrag heeft men ook de akte betreffende de toetredingsvoorwaarden en de aanpassing van de verdragen waarop de Unie gegrondvest is. Krachtens artikel 1, paragraaf 2 van het Toetredingsverdrag maakt deze akte – die uit vijf delen bestaat – een integrerend deel uit van het verdrag.

Het eerste deel (artt. 1 tot 10) gaat over de beginselen. In het tweede deel (artt. 11 tot 19) worden de aanpassingen behandeld van de verdragen die de basis van de Unie vormen. In dit deel gaat het voornamelijk over de institutionele aanpassingen die het verdrag met zich meebrengt. Het derde deel (artt. 20 tot 23) gaat over een aantal permanente bepalingen, onder andere omtrent de besluiten van de EU-instellingen. In deze artikelen wordt ook verwezen naar de bijlagen waarin de wijzigin-

gen aan de besluiten van de instellingen in detail uiteengezet worden. In het vierde deel staan een aantal tijdelijke bepalingen. De eerste titel van dit deel (artt. 24 tot 36) heeft betrekking op overgangsmaatregelen die van toepassing zijn in de periode tussen de toetreding van de nieuwe lidstaten en de inwerkingtreding van het verdrag (of bepaalde verdragsbepalingen). De tweede titel (artt. 37 tot 42) bevat de overige bepalingen, meer bepaald de beschermings- en vrijwaringsmaatregelen. Het vijfde deel tenslotte, heeft betrekking op de bepalingen in verband met de tenuitvoerlegging van de akte. De eerste titel van dit deel (artt. 43 tot 52) gaat over de inwerkingstelling van de instellingen. De tweede titel (artt. 53 tot 59) bevat bepalingen over de toepassing van de besluiten van de instellingen van voor de toetreding. En de derde titel (artt. 60 tot 62) bevat een aantal vormelijke slotbepalingen.

C. De bijlagen

Bij de zopas genoemde akte betreffende de toetredingsvoorwaarden werden nog achttien bijlagen gevoegd, die per domein specifieke bepalingen bevatten die van toepassing zijn op elke nieuwe lidstaat.

De eerste bijlage is een relatief korte lijst die wetgevingsbesluiten en andere instrumenten van het Schengen-acquis bevat die voor de nieuwe lidstaten bindend zijn vanaf de toetreding.

De tweede bijlage omvat duizenden pagina's en zet het acquis gedetailleerd uiteen. Per onderhandelingshoofdstuk worden de aanpassingen opgesomd die de noodzakelijke verwijzing naar de nieuwe lidstaten opnemen. De langste secties hebben betrekking op de landbouw, waarbij ook weer hoofdzakelijk lijsten worden weergegeven van technische zaken, zoals erkende types van bepaalde landbouwproducten, benamingen van producten in de verschillende nieuwe talen en wijzigingen aan de bestaande verordeningen.

De andere bijlagen bevatten lijsten van bijzondere regelingen met elk van de nieuwe lidstaten.

D. De protocollen

Vervolgens zijn er tien protocollen waarin specifieke sectorale kwesties worden behandeld, namelijk de wijzigingen van de statuten van de Europese Investeringsbank, de herstructurering van de Tsjechische ijzer- en staalindustrie, de zones van Cyprus die onder de soevereiniteit van het Verenigd Ko-

ninkrijk vallen, de kerncentrale van Ignalina in Litouwen, de doorreis van personen door Kalininograd, het verwerven van een tweede woning in Malta, abortus in Malta, de herstructurering van de Poolse ijzer- en staalindustrie, de kerncentrale van Bohunice in Slowakije en ten slotte Cyprus.

E. De slotakte

In de slotakte, tenslotte, verbinden de Hoge Verdragsluitende Partijen zich er onder andere toe de Europese Commissie en elkaar alle voor de toepassing van de akte vereiste informatie toe te zenden. Tevens werden er een aantal verklaringen in opgenomen. Een eerste deel van die verklaringen zijn gemeenschappelijke verklaringen. De overige verklaringen zijn verklaringen van de kandidaat-lidstaten en van de Europese Commissie. Ten slotte bevat de slotakte de briefwisseling tussen de Europese Unie en de kandidaat-lidstaten over een informatie- en overlegprocedure voor de aanvaarding van bepaalde besluiten en andere maatregelen die moeten worden genomen tijdens de periode die aan de toetreding voorafgaat.

I.4 Gemengd verdrag

De minister preciseert verder dat dit toetredingsverdrag in de Belgische context een zogenaamd "gemengd" verdrag vormt, in de zin van artikel 167, § 4, van de Grondwet. De supranationale bevoegdheden van de Europese Unie en de samenwerking tussen de lidstaten in dit verband hebben immers ook betrekking op materies waarvoor naar intern Belgisch grondwettelijk recht de gemeenschappen en de gewesten bevoegd zijn.

I.5 Historische betekenis en belang van het verdrag

Het staat ook buiten kijf dat de gelijktijdige toetreding van tien nieuwe lidstaten de grootste en de meest complexe uitbreiding is die de Europese Unie ooit gekend heeft, en dit zowel wat betreft het aantal landen, de culturele en economische diversiteit als de ermee gepaard gaande technische en financiële overgangsmaatregelen. De toetreding van de Centraal- en Oost-Europese landen is meteen ook een bijzonder belangrijke stap in de wordingsgeschiedenis van de EU. Daarmee wordt immers resoluut gekozen voor meer vrede, stabiliteit en democratie in Europa. Daarenboven biedt de toetreding van de nieuwe lidstaten, die een zeer groot groeipotentieel hebben, ook voor Vlaanderen onmiskenbare voordelen. Door deze uitbrei-

ding komt trouwens ook de grootste economische markt ter wereld tot stand.

I.6 Interactie met het Vlaams beleid ten aanzien van de landen van Centraal- en Oost-Europa

De minister wijst er nog op dat Centraal- en Oost-Europa steeds een prioritaire plaats bekleed hebben in het Vlaams buitenlands en economisch beleid. Met elk van de acht Centraal- en Oost-Europese landen die nu toetreden tot de EU, sloot Vlaanderen een bilateraal samenwerkingsakkoord waarin Vlaamse steun bij de overname en toepassing van EU-wetgeving en reglementering toegezegd werd. Ook werd een speciaal samenwerkingsprogramma uitgebouwd dat door middel van projectsubsidieering de partnerlanden ondersteuning bood.

De goedkeuring door het Vlaams Parlement van het voorliggende instemmingsdecreet is dan ook een logische stap in een procedure die de jarenlange wederzijdse inspanningen van oude en nieuwe lidstaten met succes bekroont, en waaraan Vlaanderen actief deelgenomen en bijgedragen heeft.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden dan ook het hen voorgelegde verdrag tussen de EU en de tien kandidaat-lidstaten te willen goedkeuren.

II. ALGEMENE BESPREKING

II.1 Tussenkomensten van de leden

A. Voorafgaande opmerking van de commissievoorzitter

Voorafgaandelijk aan het eigenlijke debat voelt de heer Luc Van den Brande zich in zijn hoedanigheid van commissievoorzitter verplicht om de minister te attenderen op het feit dat Vlaanderen, niet alleen binnen België (federale overheid, gemeenschappen en gewesten), maar in heel het Europa van de vijftienvijftig (d.w.z. oude en nieuwe lidstaten), de allerlaatste entiteit is die het Verdrag van Athene nog moet goedkeuren. De Vlaamse regering keurde het betreffende ontwerp van goedkeuringsdecreet pas goed in tweede lezing op 12 december 2003. Het duurde dan nog tot 19 januari 2004 vooraleer het ontwerp werd ingediend bij het Vlaams Parlement. De overeenstemmende drukproef werd pas op 30 januari 2004 persklaar gegeven door het kabinet van de minister, dat wil zeg-

gen nadat alle andere entiteiten binnen België hun procedure reeds volledig hadden afgerond.

Het is dan dankzij het Vlaams Parlement dat het stuk met bekwame spoed gedrukt en rondgedeeld werd tegen 10 februari laatstleden. Waarna hij het als commissievoorzitter – ondanks een slechts zeer nipt gerespecteerde minimum ronddelingstermijn – op zich genomen heeft om het onmiddellijk te laten agenderen voor deze bijeenkomst van 17 februari.

Zonder daar al te veel over te willen uitweiden, drukt de commissievoorzitter dan ook zijn ongenoegen uit over het feit dat de voorzitter van het Vlaams Parlement zowel vanwege de federale minister van Buitenlandse Zaken, de heer Louis Michel, als vanwege de ambassades van diverse huidige en toekomstige lidstaten, de uitdrukkelijke vraag heeft gekregen waarom het Vlaams Parlement nog steeds niet aan behandeling van dit cruciale verdrag was toegekomen. Vragen die impliciet ook duidelijk het Vlaams Parlement opriepen om spoed te maken met deze zaak. Het is, qualitate qua als parlement, navrant te moeten vaststellen dat men – zonder daar zelf ook maar enige schuld aan te hebben – internationaal zowat in gebreke wordt gesteld, wegens het laattijdig naleven van internationale verplichtingen.

Als commissievoorzitter acht de heer Luc Van den Brande het dan ook zijn plicht om het feit te laken dat de Vlaamse regering en de betrokken minister zoveel tijd over dit dossier hebben laten heengaan. Temeer omdat men moet vaststellen dat niet alleen veertien van de huidige vijftien lidstaten (België ten gevolge van het uitblijven van goedkeuring door Vlaanderen, de enige uitzondering zijnde), maar ook alle toetredende staten reeds tot ratificatie zijn overgegaan. Rekening houdende met het toch evidente belang van dit verdrag is het zonder meer een blamage dat de Vlaamse regering en de bevoegde minister het blijkbaar niet nodig hebben gevonden om op een meer tijdige manier dit dossier voor te leggen aan het Vlaams Parlement. Zelfs nu staat het alleen aan de agenda van deze commissiebijeenkomst door het ingrijpen van de parlementaire instanties die al het mogelijke hebben gedaan om het vandaag toch nog te kunnen agenderen. Aangezien het volgende week echter reeds krokusreces is, zal het toch nog duren tot drie maart aanstaande, vooraleer het Verdrag van Athene tot uitbreiding van de Europese Unie zal kunnen besproken worden in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement. Rekening houdende met het feit dat de Vlaamse regering het ontwerp daarna nog moet bekrachtigen en afkondigen,

vooral de Belgische overheid de finale stappen kan zetten in het ratificatieproces, zullen we dus behoorlijk laat rond zijn met dit toch politiek zwaarwichtige verdrag. Dit is betreuenswaardig en eigenlijk zelfs op het randje van het onverantwoordelijke. Temeer omdat men de schuld daarvoor finaal wel eens in de schoenen van het Vlaams Parlement en van deze commissie durft te schuiven, terwijl deze daar helemaal geen verantwoordelijkheid voor dragen.

B. Tussenkomenst van de heer Freddy Sarens

Bij de aanvang van zijn tussenkomenst constateert de heer Freddy Sarens dat hier vandaag een historisch document ter bespreking voorligt. Dat het Vlaams Parlement zich überhaupt kan uitspreken over de uitbreiding van de Europese Unie met tien nieuwe lidstaten is een belangrijke verworvenheid waarvoor jarenlang gevochten is. De Commissie voor Buitenlandse en Europese aangelegenheden heeft dienovereenkomstig dan ook gepoogd om, naar beste vermogen, ten volle invulling te geven aan de internationale bevoegdheid van Vlaanderen. De voorafgaande bedenkingen die door de commissievoorzitter werden geformuleerd, en waar de heer Freddy Sarens zich volledig bij aansluit, zijn dan ook een regelrechte anticlimax.

Ook de inleiding van de minister bij dit akkoord is overigens weinig geïnspireerd. Ze blijft immers steken in wat technische oppervlakkigheden. Deze commissie, waarin de heer Sarens toch al vele jaren actief meedraait, heeft ooit nochtans wel andere tijden gekend. Er zijn hier interessantere inleidingen gegeven, waarin ten minste op de grond van de zaak werd ingegaan, en waarna men vrijmoedig – vaak over de partijgrenzen heen – van gedachten wisselde. Ooit was er ruimte voor een inhoudelijk debat met de bevoegde minister. De bij dit verdrag verstrekte inleiding breekt met deze traditie en staat daarenboven ook absoluut niet in verhouding tot het historisch karakter van dit moment. Gezien de heer Sarens zich bij de volgende verkiezingen niet meer verkiesbaar stelt, doet het hem toch wel pijn dat hij tijdens de laatste maanden van zijn parlementair mandaat nog moet meemaken dat het moeizaam tot stand gebrachte Vlaams buitenlands beleid nu zo verwaarloosd wordt.

In het verlengde hiervan merkt de heer Sarens verder op dat de minister in haar inleiding verwezen heeft naar de geweldige inspanningen die zijn gebeurd in de voorafgaande fase. Er werd heel veel geld geïnvesteerd in het op de been houden en het opkrikken van de landen in Centraal- en Oost-Europa die na 1989 hun vrijheid hadden herwonnen.

Ook vanuit Vlaanderen werd bijzonder veel aandacht besteed aan deze landen. Omdat het doorgaan om relatief kleine landen ging (de Baltische staten zijn daar het voorbeeld bij uitstek van), waren het potentieel immers interessante partners op diverse vlakken. Zo onder andere voor wat de culturele en economische betrekkingen betreft. Vlaanderen heeft terzake, met zijn beperkte middelen, een bescheiden maar desalniettemin niet-verwaarloosbare bijdrage geleverd. Meteen betekende dit dat Vlaanderen zich ook kon profileren op het vlak van de Europese gedachte. Alleen daarom al zal de CD&V-fractie het nu voorliggende verdrag – dat in Europees opzicht een apotheose van bijna anderhalf decennium voorbereidend werk is – met enthousiasme goedkeuren. Tegelijk betreurt de CD&V-fractie ten gronde dat ze tijdens de afgelopen legislatuur de gestage afbouw heeft moeten meemaken van de contacten tussen Vlaanderen en de landen van Centraal- en Oost-Europa. De positieve relaties die op economisch en cultureel vlak tot stand waren gekomen, zij nu immers zo goed als volledig verdwenen. Iets wat bij de betrokken Centraal- en Oost-Europese landen trouwens ook behoorlijk wat wrevel en onbegrip gewekt heeft.

C. Tussenkomenst van de heer Stefaan Platteau

In zijn tussenkomenst wenst de heer Stefaan Platteau drie zaken te benadrukken. Ook hij onderkent vooreerst dat we hier voor een historische gebeurtenis staan, waarvan de verdragsondertekening in Athene op 16 april 2003 het formele orgelpunt betekende. Eenmaal de zaak geratificeerd zal dit proces waarlijk onomkeerbaar worden. Het is daarbij geen geringe verdienste dat dit alles vreedzaam is kunnen verlopen. Maar dit alles in aanmerking genomen, kan echter ook niet ontkend worden dat het resultaat nog verre van volledig of optimaal is. Dit zal dus zeker geen eindpunt zijn. Op deze drie aspecten gaat de heer Platteau daarna wat dieper in.

Voorafgaandelijk wenst hij echter ook te reageren op de opmerkingen die door de commissievoorzitter en door de heer Sarens geformuleerd werden aan het adres van de minister. Ook hij maakt immers al jaren deel uit van deze commissie, en het klopt dat de commissie doorgaans op een heel vreedzame en bijzonder correcte manier gefunctioneerd heeft. Pragmatisme en een geest van constructief engagement zijn kenmerkend voor de werkzaamheden van de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden. Allen willen hier dat de zaken vooruit gaan. In dat opzicht meent de heer Stefaan Platteau dan ook dat zowel

de commissievoorzitter als de heer Sarens de minister onrecht aandoen door verwijten tot haar te richten aangaande de laattijdige behandeling van dit verdrag. Dit is een zaak die de commissie uiteindelijk zelfs helemaal niks aangaat. We constateren inderdaad wel de laattijdigheid, maar dit is helemaal geen uitzonderlijk gegeven. Het komt integendeel zelfs vrij frequent voor. Toen de huidige voorzitter van deze commissie nog minister-president van Vlaanderen was en instond voor het Vlaams buitenlands beleid, was dat overigens niet anders. In de legislatuur die nu op haar einde loopt heeft deze commissie niet beter of niet slechter gedraaid dan onder de vorige legislatuur. De huidige minister is zeker even constructief en duidelijk. Verder wenst de heer Platteau over deze zaak echter geen incident te maken, terwijl hij ook de stellige indruk heeft dat de minister evenzeer een incident wenst te vermijden.

Hoe dan ook, verklaart de heer Platteau bijzonder gelukkig te zijn met het feit dat de ratificatie nu in de laatste rechte lijn zit. Het betreft hier immers een aangelegenheid van ronduit gigantisch belang. Weldra zal de Europese Unie de grootste economische markt ter wereld zijn. Tegelijk slaagt Europa erin om zijn verscheidenheid ongeschonden te handhaven. Deze combinatie van totstandbrenging van een gigantische markt met behoud van de Europese diversiteit is onuitgegeven in de geschiedenis.

Het meest merkwaardige aan dit unieke experiment is dat alles ook nog eens vreedzaam is kunnen verlopen. Zelfs een korte blik op de geschiedenis leert immers dat dergelijke grote entiteiten tot nog toe doorgaans enkel met geweld en door oorlog tot stand konden worden gebracht. Dienaangaande verwijst de heer Stefaan Platteau naar de creatie van de Verenigde Staten van Amerika, die wel veel sneller is verlopen, maar waarbij tegelijk ook mateloos veel bloed is gevloeid. De creatie van het verenigde Europa daarentegen, verloopt veel trager, maar tegelijk ook volkomen vreedzaam. Stilaan maar zeker komt het einddoel in zicht.

De eerste doelstelling, het brengen van stabiliteit in een zich naar het oosten uitbreidend Europa, is volgens de heer Stefaan Platteau in elk geval bereikt. De toetredende landen hebben zich immers moeten engageren om de normen van democratie, rechtsstatelijkheid en vrije markt te respecteren, vooraleer ze konden worden toegelaten tot de Europese Unie.

De heer Platteau verklaart zeer gelukkig te zijn met de gerealiseerde stabiliteit en met de nieuwe

economische mogelijkheden die gecreëerd worden. In de mate dat er zich in het Westen bepaalde problemen voordoen (illegale migratie vanuit Oost-Europa of infiltratie door Oost-Europese criminele milieus, bijvoorbeeld), kunnen deze enkel opgelost worden door de hand te reiken aan die landen die decennialang onder het juk van het communisme hebben moeten leven en de deprivaties van het extreme collectivisme hebben moeten ondergaan. Door hen de beginselen van de democratie en de vrije markt bij te brengen, breiden we de Europese Unie uit, tot die uiteindelijk van de Atlantische Oceaan tot de Oeral zal reiken. Hetgeen toch de doelstelling van één van de vaders van het moderne Europa was.

Deze positieve punten betekenen volgens de heer Stefaan Platteau overigens niet dat we blind zouden moeten zijn voor de onvolkomenheden van het huidige uitbreidingsproces. Die zijn er immers onmiskenbaar ook. De minister heeft daar trouwens allusie op gemaakt. De instellingen zijn duidelijk niet (of minstens onvoldoende) meegeëvolueerd met de economische uitbreiding. De besluiten van de Top van Nice waren slechts in beperkte mate een stap in de goede richting. Door deze min of meer halfslachtige institutionele hervormingen zal de uitgebreide Europese Unie dan ook moeten werken met structuren die eigenlijk niet ten volle geschikt zijn om op een deugdelijke en daadkrachtige manier richting te geven aan de activiteiten van deze gigantische entiteit. Waarbij de heer Stefaan Platteau de vrees uitdrukt dat dit op relatief korte termijn wel eens zou kunnen leiden tot een onvoldoende doeltreffend bestuur en optreden van de EU.

Hoe het ook zij, de heer Platteau blijft onvoorwaardelijk optimistisch over de toekomst van het Europese continent. Als overtuigd Europeaan en onvoorwaardelijk gelover in de democratie, heeft hij vertrouwen in de toekomst. De pogingen om de resultaten van de Conventie over de Toekomst van Europa opnieuw op te vissen, zijn een indicatie dat het de goede richting uitgaat. Van de uitbreiding van de Unie een succes maken, veronderstelt dat alle betrokkenen hun goede wil tonen. Hoewel staten in essentie een egoïstische basis hebben, gelooft de heer Platteau toch dat ze dra de voordelen van de grote Europese Unie zullen inzien, en zich navenant zullen gedragen. De institutionele hervormingen die noodzakelijk zijn om van deze uitgebreide Unie een succes te maken, zullen er derhalve – weze het waarschijnlijk staps- en schoksgewijs – mettertijd dan ook wel komen.

Afsluitend stelt de heer Stefaan Platteau tenslotte dat het met groot enthousiasme én met een zekere graad van emotie is, dat de VLD-fractie dit ontwerp van decreet zal goedkeuren.

D. Tussenkoms van de heer Karim Van Overmeire

Aansluitend bij de voorafgaande opmerking van de commissievoorzitter, merkt de heer Karim Van Overmeire op dat de minister zich door dit verwijt van laattijdigheid en desinteresse eigenlijk niet eens persoonlijk geïnteresseerd hoeft te voelen. In deze commissie heeft men immers reeds lang vastgesteld dat sinds het aantreden van de huidige Vlaamse regering de interesse voor wat een Vlaams buitenlands beleid zou kunnen zijn, uitermate minimaal is. Het voorliggende dossier toont aan dat dit nu nog zo is, maar het was ook al zo bij de vorige Vlaamse ministers van Buitenlands Beleid die deze regering heeft gekend.

Van enige ambitie om Vlaanderen op de kaart te zetten, of om, zoals voormalig buitenlandminister Paul Van Grembergen het ooit uitdrukte, van het buitenlands beleid van de Belgische federatie ook effectief een federatief buitenlands beleid van de diverse entiteiten te maken, is helemaal geen sprake meer. Wel integendeel. We hebben nu een buitenlands beleid dat volledig op federaal niveau gecentraliseerd is. De gemeenschappen en de gewesten hebben maar een beperkte interesse voor het buitenlands beleid. De deelstaten maken zich maar al te graag ondergeschikt aan het federale niveau, zijn niet geïnteresseerd of hebben geen interesse. Ook in deze commissie moet dienovereenkomstig volgens de heer Van Overmeire vastgesteld worden dat de interesse en het enthousiasme voor een Vlaams buitenlands beleid minimaal zijn.

De heer Karim Van Overmeire onderschrijft verder eveneens ten volle de stelling dat de toetreding van tien kandidaat-lidstaten tot de Europese Unie een historische gebeurtenis van het hoogste niveau is. Er wordt daarmee immers definitief een streep gezet onder een minder fraai hoofdstuk in de Europese geschiedenis. Op Malta en Cyprus na, zijn de landen die nu tot de Unie zullen toetreden na de Tweede Wereldoorlog niet echt bevrijd, maar hebben ze een vorm van dictatuur ingeruild voor een andere. Het communistische systeem waarin ze terecht kwamen heeft tientallen miljoenen doden op zijn geweten en is verantwoordelijk voor de economische en ecologische puinhoop in Oost-Europa. Bij wege van voorbeeld haalt de heer Van Overmeire aan dat Finland zich na de Tweede Wereldoorlog wel heeft kunnen ontwikkelen tot een staat op West-Europees niveau, terwijl het aan-

grenzende Estland dat omwille van het communistische regime niet heeft gekund.

Volgens de heer Van Overmeire mogen we ons dan ook gelukkig prijzen dat in die landen, sinds de val van het communisme einde van de jaren tachtig, een nieuwe generatie aan het opkomen is. Wie nu vijftien jaar is, heeft het communisme niet gekend. Wie twintig of vijfentwintig jaar is, kent het communisme alleen nog als een min of meer vage herinnering uit de vroegste kindertijd. En precies omdat die nieuwe generatie zo weinig invloed heeft ondergaan van het communistische systeem, heerst er nu in de landen van Centraal- en Oost-Europa een open en moderne mentaliteit, die toelaat om aansluiting te zoeken bij West-Europa.

De heer Van Overmeire verheelt verder niet dat de Vlaams Blok-fractie waarschijnlijk de meest eurokritische in het Vlaams Parlement is. Hij wijst er daarbij op dat er zowat in elk land van de EU een sterke eurokritische of zelfs anti-Europese stroming bestaat. In veel landen zijn er zelfs anti-Europese partijen, maar in België niet. Men moet zelfs constateren dat de dominante stroming hier er een is van ongekende eurofilie. Hoe meer Europa, hoe beter, schijnt men te denken. Volgens de heer Van Overmeire is er hier zelfs sprake van een regelrechte abdicatiezucht. Hoe meer men kan doorschuiven naar Europa, hoe beter, want dan is men er hier vanaf. Zodra iets “Europees” wordt genoemd staat iedereen erachter. Dienaangaande verklaart de heer Karim Van Overmeire dat enige kritische zin toch minstens aangewezen ware. Het is immers geen evidentie dat het Europese niveau per definitie efficiënter zou zijn dan het nationale.

Deze merkwaardige Belgische eurofilie heeft volgens de spreker mogelijks iets te maken met het feit dat de andere Europese lidstaten wel degelijk een eigen nationale identiteit hebben, terwijl België een louter kunstmatige constructie is, waar dus ook geen nationale identiteit te verdedigen is. Als meerderheidsvolk binnen België zijn de Vlamingen een volk zonder staatsconcept of ambitie om zelf een staat te hebben. Vandaar ook het feit dat zowel het federale als het Vlaamse niveau gelukkig zijn dat Europa bestaat. Dank zij de existentie van het Europese gegeven hoeven ze zichzelf, bij wijze van spreken, immers niet al te diepgaand te besturen.

Ondanks deze kritische bemerkingen meent de heer Van Overmeire dat er wel degelijk een aantal argumenten zijn die pleiten vóór uitbreiding. De Europese Unie is al bij al wel degelijk een positieve constructie. We leven hier in Europa in een continent waar volkeren elkaar eeuwenlang hebben

bekampt. Het Europese continent is van de ene oorlog in de andere gesukkeld. Het is dan ook inderdaad behoorlijk uniek dat men er nu in geslaagd is om op een vreedzame manier tot steeds meer welvaart, gezonde politieke instellingen, positieve samenwerking en stabiliteit te komen. In het verlengde hiervan is het dan ook toe te juichen dat er nieuwe landen toetreden tot de Unie.

Eerst en vooral is er een principiële – en voor een stuk ook emotionele – reden waarom we ze moeten verwelkomen in de schoot van de Europese Unie. We hebben immers een soort ereschuld te vereffenen ten opzichte van die landen. In 1945 is er immers met een stift een lijn getrokken op de kaart van Europa. Degenen die de pech hadden zich aan de verkeerde kant van die lijn te bevinden werden zonder meer aan hun lot overgelaten. Generaties Europeanen hebben het daardoor moeten stellen zonder het minste perspectief op welvaart, democratie en vrijheid.

Ten tweede moet via het Unie-lidmaatschap een garantie gegeven worden aan enkele staten, zoals de Baltische, dat ze eindelijk definitief verlost zijn van de dreiging van het Russisch revanchisme. De spreker laat daarbij opmerken dat het dan wel zo mag zijn dat de laatste jaren in het Westen het dominante idee is dat Rusland een bevriende natie is en dat er derhalve alles aan gedaan moet worden om dat ook zo te houden, maar dat niemand kan voorspellen wie er binnen tien, twintig of dertig jaar in het Kremlin zal zitten en hoe die zal staan ten opzichte van Europa.

De uitbreiding geeft verder ook meer gewicht aan de Europese Unie. Op het wereldforum weegt men evidentelijker zwaarder als er namens vijftien landen wordt gesproken dan als er namens vijftien landen wordt gesproken. De heer Van Overmeire voegt hier echter wel aan toe dat de basisvoorwaarde hiervoor erin bestaat dat de EU ook voldoende slagkracht heeft. Daarmee raken we echter aan de discussie over de Europese instellingen. Aangezien deze discussie verondersteld mag worden genoegzaam bekend te zijn, gaat de heer Karim Van Overmeire hier dan ook niet verder op in.

Verder is ook op louter economisch vlak de toetreding op lange termijn een win-winsituatie voor Oost en West. Het hele proces van toetreding en het lidmaatschap zorgen immers voor stabiliteit. De toetredende landen moeten namelijk voldoen aan een aantal politieke en economische eisen (de zogenaamde “Kopenhagen-criteria”). Dat zet een heel proces in werking waardoor men er behoorlijk

zeker kan van zijn dat er politieke stabiliteit en economische welvaart zal komen in die landen.

Een laatste argument dat de heer Karim Van Overmeire wenst aan te halen, is dat als we niet bereid zijn die landen te verwelkomen in de schoot van de Europese Unie, ze zich ongetwijfeld op een andere entiteit zullen gaan richten. Rusland komt daarbij in gedachten, maar ook en vooral de Verenigde Staten waarmee de betrokken landen nu al politiek en militair samenwerken. West-Europa heeft er dan ook alle belang bij om de landen van Centraal- en Oost-Europa de hand te reiken.

De hoofdreden dat de Vlaams Blok-fractie geen probleem heeft met die landen, is dat het duidelijk om Europese landen gaat, die onbetwistbaar deel uitmaken van de Europese beschaving en cultuur. Ze hebben een heel stuk geschiedenis met ons gemeen, wat niet gezegd kan worden van een kandidaat-lidstaat als Turkije. Een kwestie waarover de heer Van Overmeire overigens nog maar relatief recent een interpellatie heeft gehouden in deze commissie. Het moge daarbij duidelijk zijn dat voor de Vlaams Blok-fractie de kandidatuur van Turkije totaal onbespreekbaar is. Hij wijst er daarbij op dat het verre van denkbeeldig is dat we op 1 mei 2004 tot de bizarre situatie zullen komen dat een kandidaat-lidstaat van de EU (Turkije) een deel van het grondgebied bezet van een lidstaat (Cyprus). De heer Van Overmeire vindt het dan ook hoogst merkwaardig dat de EU nog steeds bereid is om over de Turkse kandidatuur te onderhandelen. Dergelijke onderhandelingen zouden op zijn minst afhankelijk gemaakt moeten worden van de volledige terugtrekking van het Turkse leger uit het Cypriotische grondgebied.

De heer Van Overmeire attendeert de commissieleden verder op een aantal cijfergegevens die toch tot nadenken zouden moeten stemmen. In cijfers betekent de uitbreiding namelijk een vergroting van de totale oppervlakte van de EU met 23% en een toename van de bevolking met 20%. Maar het totale Bruto Europees Product neemt slecht met 4% toe. Hetgeen betekent dat het economisch gewicht van de tien nieuwe lidstaten samen slechts te vergelijken is met dat van Nederland. De heer Van Overmeire wil daarmee overigens niet gezegd hebben dat het allemaal arme landen zouden zijn. Integendeel zelfs, Malta, Cyprus, Tsjechië en Slovenië staan bovenaan de lijst, en zouden op korte termijn wel eens netto-betalers kunnen worden in plaats van netto-ontvangers.

De heer Van Overmeire laat verder nog opmerken dat het ook goed is om in gedachten te houden dat

op Polen na, geen enkele nieuwe lidstaat meer inwoners telt dan België, en dat zeven van de tien zelfs minder inwoners hebben dan Vlaanderen. Ook in economisch opzicht wegen ze veel lichter dan Vlaanderen. Hier tekent zich met andere woorden een paradox af. Op 1 mei 2004 komen er tien Europese lidstaten bij, die alle rechtstreeks en als onafhankelijke en soevereine naties aan de Europese tafel mogen zitten, die in de Commissie en in de Raad van Minister mogen zetelen. Dit terwijl Vlaanderen, dat in doorsnee meer inwoners telt en ook economisch sterker is dan de meeste van die nieuwe lidstaten, zich nog altijd gedwongen ziet om via de zeer ingewikkelde Belgische constructie of via het, wat onmachtige, Comité van de Regio's een tweederangsrol te spelen.

De heer Karim Van Overmeire is er verder ook niet van overtuigd dat de kleine EU-landen wel goed beseffen wat het voor hen zal betekenen dat we vanaf 1 mei 2004 in een Unie van 25 lidstaten zullen leven. De huidige grote landen, zoals Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië, zullen immers nog steeds de regionale grootmacht kunnen blijven spelen. België, daarentegen, zal gereduceerd worden tot één van de vele kleintjes die er vanaf dan zullen zijn. De invloed die België nu nog heeft kan dus niet anders dan afnemen. Finaal zullen we dan ook op hetzelfde niveau als Hongarije of Tsjechië moeten functioneren.

In dat opzicht vraagt de spreker zich dan ook af of de Europese Unie er wel goed aan gedaan heeft om de toetreding van die tien landen aan elkaar te koppelen. Op de Top van Kopenhagen waren oorspronkelijk immers twee principes afgesproken als uitgangspunten : de conditionaliteit en de differentiatie. De conditionaliteit betekent dat een lidstaat pas mag toetreden wanneer hij aan een reeks strenge politieke, economische, wetgevende en bestuurlijke voorwaarden voldoet. De differentiatie betekent dan weer dat elke kandidaat-lidstaat afzonderlijk op zijn eigen merites dient te worden beoordeeld. Als men eerlijk is, moet men echter toegeven dat deze principes niet worden nageleefd. Het hele toetredingsproces heeft een eigen politieke dynamiek ontwikkeld, waardoor het bijzonder moeilijk – zonet zelfs onmogelijk – geworden is om tegen een kandidaat-lidstaat te zeggen dat hij niet aan de toetredingsvoorwaarden voldoet. De heer Van Overmeire wijst er daarbij op dat een aantal vooraanstaande Europeanen, zoals onder andere voormalig Commissievoorzitter Jacques Delors, nog maar recent expliciet hebben toegegeven dat sommige landen niet klaar zijn om tot de Unie toe te treden. Hoewel iedereen weet dat sommige van de nieuwe lidstaten heel grote problemen

zullen hebben na de toetreding, is het politiek niet meer haalbaar om nu nog deze of gene staat uit het pakket van de toetreders te lichten.

Het Verdrag van Athene zelf is een sprekend voorbeeld van die stelling. Bij één enkele stemming moet hier beslist worden over de toetreding van het gehele pakket van tien kandidaat-lidstaten. De parlementen worden hier dus voor een voldongen feit gesteld. Ze kunnen en/of mogen de facto en de jure zelfs niet meer tot de conclusie komen dat een bepaalde staat absoluut niet voldoet aan de voorwaarden voor het lidmaatschap. De spreker vindt het in elk geval bijzonder jammer dat de EU is afgeweken van zijn oorspronkelijke basisprincipes en niet elk land op zijn eigen merites heeft beoordeeld.

Over de kostprijs van de hele operatie, maakt de heer Van Overmeire zich dan weer niet zoveel zorgen. Over landbouw en regionale steun zijn immers aanvaardbare compromissen gesloten. Het is natuurlijk wel behoorlijk moeilijk om precies te berekenen wat de hele toetreding ons gaat kosten en wat ze ons gaat opbrengen. Er moet immers een onderscheid gemaakt worden tussen de korte, de middellange en de lange termijn, terwijl het ook verre van eenvoudig is om te berekenen hoe groot de terugverdieneffecten zullen zijn en wat dus het voordeel voor onze economie zal zijn. Naar zijn persoonlijke inschatting zal de kostprijs van de operatie vooral worden betaald door de landbouwers in Midden- en Oost-Europa. Het staat zo goed als vast dat zij de pineut van de hele uitbreidingsoperatie zullen worden. Van de miljoenen boeren die er daar nu nog zijn, zal er over een tiental jaar slechts een fractie over zijn.

Een cijfer dat soms voor België naar voor wordt geschoven, is elf euro per inwoner per jaar. Als dat klopt, valt het dus nogal mee met die kostprijs. Waar de heer Van Overmeire nog aan toevoegt dat mocht de solidariteit met Wallonië aan iedere Vlaming maar elf euro per jaar kosten, dat een enorme meevaller zou zijn. De miljardenstroom van Vlaanderen naar Wallonië kost ons momenteel echter een tien-, twintig- of zelfs vijftigvoud van wat de uitbreidingsoperatie naar Oost-Europa ons uiteindelijk zal kosten. Politiek is hier dus zeker sprake van een ernstige scheeftrekking.

Ook voor wat de voorspelde immigratiestromen uit de nieuwe lidstaten betreft (waaromtrent allereerste hande cijfers circuleren), is de heer Karim Van Overmeire er vrij gerust in. Meestendeels – d.w.z. op Polen na – gaat het immers om veeleer kleine landen die dan nog te kampen hebben met een

ronduit rampzalige demografische structuur. En ook mag er redelijkerwijs verwacht worden dat de welvaart in die landen na de toetreding behoorlijk snel zal beginnen stijgen. Van een aanhoudende immigratiegolf naar West-Europa zal dan ook geen sprake zijn. Iets wat overigens wel het geval zou zijn indien Turkije zou toetreden.

Desondanks had de heer Van Overmeire van de minister wel graag vernomen wat haar visie is op de invloed van de toetreding op de arbeidsmarkt. Als hij het goed begrepen heeft, blijft onze arbeidsmarkt immers nog twee jaar gesloten, behalve voor wat een aantal knelpuntberoepen betreft. Het is hem echter niet duidelijk wat men zich daarbij precies moet voorstellen. Zal de Vlaamse regering daar actief in optreden? Zal de regering bijvoorbeeld proberen om in sommige landen voor sommige jobs arbeidskrachten te gaan werven? Deze kwestie is vanzelfsprekend niet neutraal. Ondanks onze hoge werkloosheidscijfers hebben we voor sommige beroepen immers geen geschikte arbeidskrachten beschikbaar. Kiest men ervoor om deze mensen een geschikte opleiding te geven, of importeert men liever geschikte arbeidskrachten uit de nieuwe EU-lidstaten? Of maakt de Vlaamse regering helemaal geen keuze en laat ze de zaken gewoon op hun beloop. Zullen we, met andere woorden, gewoon afwachten of en wie er naar hier komt?

De heer Van Overmeire maakt zich daarentegen wel zorgen over de kwaliteit van het bestuur in een aantal van de kandidaat-lidstaten. In enkele daarvan wordt het overheidsapparaat nog steeds voor een groot deel bevolkt door apparatsjiks uit de communistische periode en in een aantal landen is het bestuur daarenboven zelfs geïnfiltreerd door de georganiseerde misdaad. Dit is volgens de spreker uitermate zorgwekkend. Lidmaatschap van de Europese Unie is immers nog iets anders dan lidmaatschap van, zeg maar, een kaartclub. De EU is een alomvattende constructie. Als een aantal van de vijftientig lidstaten de strikte Europese regels niet willen of kunnen naleven, komt de stabiliteit van de hele constructie in het gedrang.

De EU heeft daarvan reeds een voorproefje gekregen naar aanleiding van de zaak van de begrotingstekorten van een aantal lidstaten. Ondanks hun manifest overmatige begrotingstekorten werden zowel Frankrijk als Duitsland ontzien. Als het op sancties aankomt, blijven de grote lidstaten dus blijkbaar buiten schot. Men kan zich dan ook terecht de vraag stellen waar dit toe zal leiden als ook sommige landen uit Midden- en Oost-Europa niet willen of kunnen voldoen aan de afgesproken

regels. Sancties zijn immers blijkbaar geen automatisme. De spreker weet daarbij wel dat er voorzien is in een vorm van monitoring, maar uit het voorgaande constateert hij dat de vraag of een land al dan niet een sanctie krijgt, toch telkens weer een politieke afweging, zoal niet een koehandel, zal zijn.

De heer Van Overmeire komt dan tot de kwestie van de buitengrenzen van de uitgebreide Europese Unie. De buitengrens van de huidige Europese Unie ligt nu aan de Duits-Poolse grens. Vanaf 1 mei 2004 schuift deze buitengrens echter op naar de grens tussen de Baltische staten en Rusland, tussen Polen en Wit-Rusland en tussen Slowakije en Oekraïne. Hierdoor krijgen we te maken met een gegeven van een heel andere orde. Het mag dan nog zo zijn dat die landen niet onmiddellijk toetreden tot het Schengengebied, maar het blijft de vraag of ze wel in staat zullen zijn om de buitengrenzen van de Unie op een efficiënte manier te bewaken.

Een positief punt voor de kandidaat-lidstaten is dan weer dat concepten zoals democratie en vrije meningsuiting er blijkbaar nog sterker leven dan bij ons. In negen van de tien betrokken landen heeft de bevolking immers de gelegenheid gehad om zich bij wege van referendum uit te spreken over de toetreding tot de EU. In West-Europa daarentegen, bleek men zulks, ondanks het belang van het gebeuren, niet nodig te vinden. Hier kreeg de bevolking de zaak gewoon te slikken en moesten de parlementen in globo stemmen over het hele pakket van de tien kandidaat-landen. Zelfs de parlementsleden konden zich dus niet uitspreken over elk van de landen afzonderlijk.

De heer Karim Van Overmeire kondigt verder aan dat het Vlaams Blok zich bij de stemming over dit ontwerp van decreet zal onthouden, terwijl alle andere fracties hoogstwaarschijnlijk voor zullen stemmen. Hij constateert daarbij dat een dergelijke stemming absoluut niet representatief is voor wat er bij de bevolking leeft. De mensen zijn op zich misschien wel niet tegen het concept van de uitbreiding van de EU, maar ze zijn wel degelijk ongerust en ze stellen zich hier grote vragen bij. In geen enkel West-Europees parlement weerspiegelt de stemming over deze aangelegenheid echter de goedmoedigheid van de bevolking.

In dat opzicht verdienen de landen van Centraal- en Oost-Europa wel degelijk felicitaties. Vanuit hun ervaring met dictatuur, communisme en het van bovenaf bestuurd worden zonder de minste inspraakmogelijkheid, hebben ze ervoor geopteerd om de macht opnieuw aan het volk te geven. De

speker stelt daarbij vast dat men daar blijkbaar ook geen schrik van moet hebben, aangezien de bevolking bij elk referendum voor het uitbreidingsproject gekozen heeft. Hier durft men de uitdaging van een referendum echter niet aan, en blijft de politieke besluitvorming de zaak van een boven het volk verheven kaste. Die kaste klaagt er dan wel over dat de bevolking geen interesse toont voor het Europees project, maar tegelijk doet ze er alles aan om deze zaak zoveel mogelijk aan de bevolking te onttrekken. Precies om uitdrukking te geven aan die bezorgdheid van de bevolking zal het Vlaams Blok zich bij de stemming dus onthouden.

Het ware in elk geval ook beter geweest mochten de principes van conditionaliteit en differentiatie strikter toegepast zijn geworden. Na deze uitbreiding staat er immers al een nieuwe voor de deur, namelijk met Roemenië en Bulgarije. Daarvoor wordt al de datum van 2007 naar voor geschoven, terwijl iedereen toch weet dat die landen tegen dan absoluut niet klaar kunnen en zullen zijn om volwaardig te kunnen meespelen in de Europese Unie. De heer Karim Van Overmeire waarschuwt dan ook nogmaals voor een herhaling van het scenario dat we nu al meemaken. De zaak dreigt immers opnieuw een eigen dynamiek te krijgen waar de politiek absoluut geen vat meer op heeft, of wil hebben. Hetzelfde dreigt dan trouwens te gebeuren met Turkije, dat al in 2012 kan volgen. Afsluitend pleit de heer Van Overmeire dan ook voor het in acht nemen van de nodige voorzichtigheid. Er moet over gewaakt worden dat men niet te snel gaat bij dit soort van historische gebeurtenissen. En dit kan enkel door de principes van conditionaliteit en differentiatie integraal, strikt en consequent toe te passen.

E. Tussenkomen van de heer André Moreau

De heer André Moreau erkent volmondig dat Europese regelgeving (het weze richtlijnen of verdragen) vaak slechts behoorlijk laattijdig in intern Belgisch recht wordt omgezet. Hetzelfde verschijnsel doet zich echter ook, in mindere of meerdere mate, voor in andere landen. Op zich is de laattijdige voorlegging van dit verdrag dus niet zo'n uniek gebeuren. Wat overigens niet betekent dat het niet aangewezen ware in de toekomst onze Europese verplichtingen flink wat sneller na te komen.

Anderzijds meent de heer Moreau ook dat de terecht kritische ingesteldheid van een aantal commissieleden niet had mogen ontaarden in kwetsende opmerkingen aan het adres van de minister. Minister Ceysens verdient zijns inziens daarente-

gen veel respect voor het vele en harde werk dat ze presteert. Ze hoeft zich dan ook absoluut niet verplicht te voelen om in te gaan op deze kwetsende opmerkingen.

De opmerkingen aangaande de potentiële impact van de EU-uitbreiding op de Vlaamse arbeidsmarkt, wenst de heer Moreau eveneens enigszins te relativiseren. De arbeidsmarkt is immers een gegeven dat – evenals vele andere fenomenen – sowieso continu in evolutie is.

Mogelijks hebben sommige leidende kringen in een aantal van de kandidaat-lidstaten inderdaad hun wortels in het ex-dictatoriale stelsel dat daar heerste. Maar ook dit betekent niet dat de integratie daarom zou moeten tegengehouden worden. De leiders in kwestie zullen wel afstand moeten doen van hun dirigistische en soms zelfs wat dictatoriale trekjes. Dat kan niet anders, gezien de Europese Unie fundamenteel een democratisch geheel is. De heer Moreau betwijfelt daarbij echter niet dat vele van de kandidaat-lidstaten nog heel wat zullen moeten bijleren qua deugdelijk bestuur en degelijke werking van het overheidsapparaat.

Voor wat dan het uitblijven van referenda over de uitbreiding in de huidige lidstaten betreft, verklaart de heer Moreau zich een onvoorwaardelijk voorstander van de democratische principes. Over belangrijke zaken zou het volk zich inderdaad moeten kunnen uitspreken. In casu mag men er echter redelijkerwijs van uitgaan dat degenen die daarover moeten beslissen wel zullen weten of een dergelijke volksraadpleging al dan niet noodzakelijk is. Verder wenst de heer Moreau daarover echter momenteel niet in discussie te gaan met de andere commissieleden.

Of het buitenlands beleid nu al dan niet te veel wordt bepaald op het federale vlak, is een vraag die men zich terecht kan stellen. De heer André Moreau wijst er daarbij op dat hij er al meer dan vier jaar voor pleit dat Vlaanderen moet blijven vechten voor meer eigen bevoegdheden. Die strijd zal overigens ook doorgaan na de verkiezingen van 13 juni eerstkomend. Het gaat hier immers om een proces dat nog verre van afgelopen is.

Afsluitend drukt de heer Moreau tenslotte nog de hoop uit dat men in deze commissie ook in de toekomst nog vrijelijk zijn mening zal kunnen zeggen, zonder al te veel de steriele politieke controverse te zoeken. In de aangelegenheden die hier behandeld worden moet men zich immers boven de klassieke politieke grenzen kunnen begeven.

F. Tussenkoms van de heer Etienne Van Vaerenbergh

De heer Etienne Van Vaerenbergh betreurt dat het Vlaams Parlement als laatste zal stemmen over dit ontwerp van decreet. Zijn fractie zal het decreet goedkeuren, ondanks het feit dat er hierbij toch wel een aantal bedenkingen kunnen geformuleerd worden.

Ten gronde meent de heer Van Vaerenbergh dat de discussies die op allerlei fora werden gevoerd terug te voeren zijn tot de vraag of we moesten kiezen voor uitbreiding dan wel verdieping van de Europese Unie. Uiteindelijk is geopteerd voor de uitbreiding. Bij ons stemgedrag moeten we derhalve rekening houden met het gegeven dat dit nu eenmaal de realiteit is waarmee we op heden geconfronteerd worden en waar we willens nillens mee zullen moeten leren leven.

Het is daarbij zonder meer duidelijk dat we voor een aantal grote uitdagingen staan. Het is immers nog maar de vraag of de Europese economische grootmacht geen reus op lemen voeten zal blijken te zijn. Zelfs een vroegere voorzitter van de Europese Commissie heeft recent de vrees uitgedrukt dat een en ander ertoe zou leiden dat een aantal zetbazen van externe vijanden mee aan het hoofd van de EU zouden worden geplaatst. Hij verwees daarbij onder andere naar de Italiaanse premier Silvio Berlusconi. Dit soort mensen draagt Europa immers overduidelijk geen goed hart toe.

De heer Etienne Van Vaerenbergh heeft verder ook geen al te grote problemen met een eventuele toekomstige toetreding van Turkije tot de EU. Tot een kleine honderd jaar geleden behoorde dit land mee tot de club van de Europese grootmachten. Het moet derhalve mogelijk zijn om opnieuw aan te knopen met deze traditie, zelfs al ligt het land ook onmiskenbaar op de scheiding van twee werelddelen.

De spreker constateert verder dat er tijdens de bespreking verwijten werden gericht aan het adres van de apparatsjiks in Oost-Europa. De link leggende met het ontbreken van referenda over de uitbreiding in West-Europa, zou men derhalve kunnen stellen dat ook West-Europa zijn, geheel eigen soort, apparatsjiks heeft. Ook op dit vlak zal het dus noodzakelijk zijn dat Europa een democratisch groeiproces doormaakt.

Dat de nieuwe buitengrenzen van de uitgebreide Europese Unie enigszins poreus zullen blijken te zijn, is volgens de heer Etienne Van Vaerenbergh

hoogst waarschijnlijk. Hij wijst er daarbij echter op dat ook de huidige buitengrenzen verre van waterdicht zijn. Hij hoopt dat daar op termijn toch in zekere mate aan geremedieerd zal kunnen worden, maar vreest dat we realistischerwijze nog een heel tijdje met grenzen zullen zitten die zo lek zijn als een zeef.

Afsluitend herhaalt de heer Van Vaerenbergh dat zijn fractie het ontwerp van decreet zal steunen, ondanks de diverse bedenkingen die erbij gemaakt kunnen worden. Het streven om een groter eengeemaakt Europa tot stand te brengen blijft immers een grote maar legitieme uitdaging, waarvan we – mits de nodige inzet van alle betrokkenen – slechts kunnen hopen dat het ook daadwerkelijk zal uitgroeien tot een krachtige entiteit.

H. Tussenkoms van de heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter

De heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter, poneert bij de aanvang van zijn tussenkoms dat uitvoerende en wetgevende macht zich in principe met dezelfde intensiteit zouden moeten inzetten voor het belangrijke dossier dat vandaag voorligt. Als parlement is het pijnlijk om vanuit de buitenwacht signalen en zelfs brieven te moeten ontvangen waarin er op gehamerd wordt dat er expeditief moet worden opgetreden wil men nog enigszins de vooropgestelde timing kunnen halen. Het moge daarbij nochtans duidelijk zijn dat dit parlement er tot nog toe alles aan gedaan heeft – tot en met het soepel interpreteren van de ronddelingstermijn – om deze zaak met spoed te kunnen behandelen. De buitenwacht mag zeker niet de indruk krijgen dat de laattijdige goedkeuring van het Verdrag van Athene in Vlaanderen te wijten zou zijn aan het parlement.

Ten gronde wijst de heer Van den Brande er verder op dat in Athene een historische beslissing genomen werd. Er wordt verder vorm en inhoud gegeven aan de politieke unie. We staan aan de vooravond van de totstandkoming van een grote economische ruimte. Maar in essentie gaat het bij deze verbredingsoperatie nu eens niet over de zoveelste uitbreiding van de Europese Unie (vroeger de Europese Gemeenschap), maar wel over de wedervereniging van twee delen van Europa die door historische omstandigheden meer dan een halve eeuw van elkaar gescheiden zijn geweest. De politieke unie, die wordt gedragen door historische en culturele waarden die qua verschijningsvormen van elkaar verschillen, maar die in essentie grotendeels gelijklopend zijn, krijgt door heel deze operatie

een nog groter draagvlak. Dat is de essentie van wat hier vandaag voorligt.

De toetredende landen hebben er tot nog toe heel vaak de nadruk op gelegd dat de toetreding hen de mogelijkheid biedt een grotere economische en handelsmarkt te betreden. Gezien de toestand van onvrijheid die zij in de recente geschiedenis hebben meegemaakt, is het echter even belangrijk dat ze zich ervan bewust zijn dat ze meteen ook toetreden tot een gemeenschappelijke politieke ruimte, die ze mee een bredere invulling kunnen geven.

De heer Van den Brande betreurt daarbij wel dat dit hele proces niet in optimale omstandigheden kan plaatsgrijpen. Maar hij is realistisch genoeg om te weten dat zulks quasi-onafwendbaar is in het proces van Europese unificatie. Het ware ideaal geweest mocht de verbreding van de Unie (de wedervereniging) ook gepaard zijn gegaan met een verdieping van de Unie, d.w.z. met het opzetten van meer gestroomlijnde en besluitvaardige instellingen. Na het echeq van de recente Top van Brussel onder het Italiaanse voorzitterschap, zal de verbrede Unie moeten werken op basis van de – onvolkomen – regels die in Nice zijn vastgelegd. Het ware nochtans in het belang geweest van de volkeren die het verbrede Europa uitmaken dat men dit had kunnen doen met aangepaste regels. Persoonlijk is de heer Luc Van den Brande in elk geval altijd voorstander geweest van een gelijklopend proces van verdieping en verbreding. Zijns inziens moeten deze twee processen hand in hand gaan. Het ene primeert m.a.w. niet noodzakelijk op het andere. Er moet synchroniciteit zijn.

Volgens de heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter, is het verder ook van vitaal belang dat in de verbrede unie de nodige aandacht zou besteed worden aan de versterking van het sociale draagvlak van deze Unie. In Beneluxverband werd reeds duidelijk gesteld dat het organiseren van een politieke, economische en sociale avant-garde de slechtst mogelijke optie is voor Europa. Het is ook altijd de Belgische houding geweest om precies in de communautaire evolutie voortgang te boeken. De Europese Commissie is ons daarin altijd bijgetreden aangezien ze de drager is van de verdieping van de Europese Unie. In dit opzicht wordt ook het Lissabonproces des te crucialer binnen de verbrede Europese Unie. Het zal er nu, met 25 en binnenkort met 27 lidstaten, immers meer dan ooit op aankomen voortgang te boeken zowel op het vlak van de sociale versterking van het menselijk potentieel als op het vlak van de versterking van de economie.

Een volgend punt dat de bijzondere aandacht van de heer Van den Brande wegdraagt, is het burgerschap van de Unie. Elk land moet principieel voldoen aan niet minder dan 39 voorwaarden, maar men legt daarbij niet altijd de elementaire eerlijkheid aan de dag om te toetsen of de democratie ook daadwerkelijk functioneert zoals dat in onze contreien vanzelfsprekend wordt gevonden. Het proces van uitbreiding moet dus absoluut een reflectie teweeg brengen over de manier waarop onze democratieën georganiseerd zijn. Hoewel we redelijkerwijs kunnen vaststellen dat er in alle kandidaat-landen een elementair respect is voor de basiswaarden en voor de “rule of law”, moet de verbreding van de Unie toch ook nog een verdergaand proces van democratisering inhouden.

Verder is de heer Van den Brande ook de mening toegedaan dat de huidige EU-landen zich uitermate egocentrisch gedragen. Enerzijds wil men immers de migratie uit die landen aan zeer strikte regels onderwerpen. Maar anderzijds wil men de EU budgettair ook aan een restrictief gesteld maximumbedrag onderwerpen. Terwijl het eigenlijk onze opdracht zou moeten zijn om de nieuwe lidstaten maximaal te ondersteunen. De evidente resultaten van de Europese ondersteuning die landen als Griekenland, Spanje en Portugal hebben ontvangen, spreken immers boekdelen.

Wat het globale budget van de Europese Unie betreft, vindt morgen overigens een belangrijke vergadering plaats. Morgen zal de Europese Commissie immers haar derde zogenaamde “cohesierapport” uitbrengen. Het mag daarbij waarschijnlijk geacht worden dat de Europese Commissie morgen ook oriëntaties zal vastleggen voor het globale budget van de Unie, met inbegrip van de structuurfondsen. Hoewel we bij deze budgettaire discussie realistisch moeten zijn, moeten we er volgens de spreker tegelijk ook zorg voor dragen hieromtrent geen dubbelzinnig discours te voeren.

Een volgend aandachtspunt voor de heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter, is dat de uitbreiding de internationale positie van de Europese Unie zal versterken. De internationale dimensie is tot op heden een zwak punt van de huidige EU. Mee daarom maakt de internationale positionering dan ook deel uit van de kern van de preambule van het ontwerp van Europese Grondwet. Dienaangaande is de heer Van den Brande de mening toegedaan dat de uitbreiding daarvoor zeker geen handicap zal vormen, maar integendeel de kans biedt om een belangrijke stap vooruit te zetten op het internationale toneel.

Met betrekking tot de uitbreiding van de EU moeten verder ook een aantal zaken versneld worden. De tien nieuwe lidstaten staan in voor 17 percent van het globaal Europees product. Dit betekent overduidelijk dat het tot stand brengen van een voldoende mate van convergentie enorme inspanningen zal vergen. Er dient dan ook dringend nagegaan te worden op welke termijn een en ander gerealiseerd kan worden.

De heer Van den Brande verklaart verder het niet eens te zijn met de opmerkingen van de heer Van Overmeire over de differentiatie. Het scenario waarbij de uitbreiding land per land moest worden doorgevoerd is ooit wel een optie geweest, maar deze is reeds geruime tijd verlaten. Uit de voortgangsrapporten van de Europese Commissie bleek immers overduidelijk het politieke nut van een brede uitbreidingsoperatie. Ondanks de manifeste verschillen in de mate van voortgang die de verschillende kandidaat-lidstaten geboekt hebben, is de heer Van den Brande ervan overtuigd dat de beslissing om tot een grote uitbreiding te komen zonder meer de verstandigste was. Dit belet vanzelfsprekend niet dat een aantal nieuwe lidstaten, binnen een nog af te spreken schema, wel degelijk bijkomende inspanningen zullen moeten leveren om de vooropgestelde resultaten te bereiken.

In het verlengde hiervan zal het voor de nieuwe lidstaten ook van groot belang zijn dat het middenveld er de nodige ruimte krijgt. Voor het democratische proces, in de meest ruime zin van het woord, is het immers imperatief dat de georganiseerde partners van het bestuur eveneens hun stem kunnen laten horen, en eveneens de nodige initiatieven kunnen nemen.

Voor wat de kwestie van de buitengrenzen betreft, beaamt de heer Van den Brande, dat de uitbreiding de EU met behoorlijk lange en moeilijk te controleren buitengrenzen zal opzadelen. Er zal dan ook grondig moeten nagedacht worden hoe men met dit nieuwe gegeven wil en kan omgaan.

Al deze elementen op een rijtje zettend, moet de heer Luc Van den Brande dan ook besluiten dat de uitbreiding van de Europese Unie met grote overtuiging ondersteund dient te worden. Voor vele overtuigde Europeanen, waaronder ook diverse leden van deze commissie, is deze uitbreiding zelfs ronduit de verwezenlijking van een lang gekoesterde politieke droom. Dit belet vanzelfsprekend niet dat er wel degelijk nog heel wat problemen zullen rijzen, maar hiervoor moeten en kunnen oplossingen gevonden worden. De politieke wil om de EU uit te breiden is momenteel aanwezig, het ogenblik

is dan ook goed gekozen om dit proces naar een verder stadium te brengen.

De heer Van den Brande wenst verder nog twee punctuele opmerkingen te maken.

Een eerste opmerking sluit aan bij een pijnpunt dat reeds door de heer Sarens werd aangeraakt. Het gaat er dan met name om dat de Vlaamse regering met betrekking tot de interactie tussen de uitbreiding van de EU aan de ene kant en de bilaterale betrekkingen tussen Vlaanderen en de landen van Centraal- en Oost-Europa aan de andere kant, een fundamentele vergissing gemaakt heeft. De Vlaamse regering heeft immers verzuimd om deze gelegenheid aan te grijpen om via een geactualiseerde werkwijze op een eigen manier de samenwerking tussen Vlaanderen en de landen van Centraal-Europa te versterken. Dit is trouwens een oud zeer, waarop reeds meermaals gewezen werd in deze commissie.

Uit een aantal rapporten blijkt ondertussen duidelijk dat de betrokken landen de houding van de Vlaamse regering ervaren als een gebrek aan belangstelling. In hun ogen wijst de verenging van de aanpak en de vermindering van de aandacht op een tekort in het Vlaams buitenlands beleid. De Vlaamse regering lijkt zich dan ook al te zeer op de economische samenwerking te hebben geconcentreerd. Wat betreft het inwerken op de democratiseringsprocessen, het stimuleren van de sociale dialoog of het versterken van het vrij initiatief, heeft de Vlaamse regering daarentegen volledig de boot gemist. Dit is, vooral in het licht van de aanzetten die in de vorige legislatuur waren gegeven, een minpunt van formaat.

Een tweede punctuele opmerking van de heer Luc Van den Brande betreft een aantal merkwaardige gegevens die zijn opgenomen in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet. In het stuk dat specifiek gaat over de economische betrekkingen tussen Vlaanderen en de nieuwe toetreders is er met name iets bevreemdends aan de hand met de cijfergegevens over de export naar, en de import vanuit die landen. Voor acht van de tien nieuwe toetreders (Letland, Litouwen, Hongarije, Polen, Slovenië, Slowakije, Tsjechië en Cyprus) zou er luidens de memorie van toelichting immers een perfect evenwicht zijn op de handelsbalans met Vlaanderen. En ook qua plaats op elkaars respectievelijke ranglijst van exportmarkten zijn Vlaanderen en elk van de acht genoemde landen elkaars exacte spiegelbeeld. Alleen al vanuit louter statistisch opzicht is dit een quasi-onmogelijke situatie. Derhalve verzoekt de heer Van den Brande de minister

dan ook deze kwestie eens grondig te laten nakijken door haar diensten, en hierover zo nodig te gepasten tijde uitleg te verschaffen aan het parlement.

Afsluitend herhaalt de heer Luc Van den Brande tenslotte nogmaals dat hij ervan overtuigd is dat dit ontwerp van decreet – omwille van al de hoger aangehaalde redenen – ten volle onze steun en goedkeuring verdient.

II.2 Repliek van de minister en bijkomende bemerkingsen van de leden

A. Vlaanderen als laatste goedkeurende entiteit

Met betrekking tot het verwijt van laattijdige voorlegging van het Verdrag van Athene betreffende de uitbreiding van de Europese Unie aan het Vlaams Parlement, brengt de minister in het midden dat de betrokken landen en entiteiten pas op 30 april 2004 de ratificatie moeten afgerond hebben. Dit zal hier zeker ook het geval zijn.

Ze somt daarna kort de belangrijkste data op in het behandelingsproces van dit verdrag. Op 18 februari 2003 besliste de Werkgroep Gemengde Verdragen van de ICBB dat het om een gemengd verdrag ging. De Vlaamse regering is daarop onmiddellijk in actie gekomen. Op 4 april 2003 verleende ze haar machtiging om mee namens Vlaanderen dit verdrag te ondertekenen. Deze ondertekening ging door op 16 april 2003 in Athene. Het voorontwerp van goedkeuringsdecreet bij dit verdrag werd door de Vlaamse regering in eerste lezing aangenomen op 17 oktober 2003. Op 7 november werd advies gevraagd aan de Raad van State over dit voorontwerp. Het advies in kwestie werd uitgebracht op 20 november 2003, waarna het ontwerp van goedkeuringsdecreet in tweede lezing werd aangenomen door de Vlaamse regering op 12 december 2003.

Deze data maken volgens de minister dan ook duidelijk dat er gedurende de hele periode van behandeling van dit dossier met bekwame spoed aan verder gewerkt is. Dat het ontwerp in kwestie binnen het jaar in commissie kan worden behandeld is, gezien de gebruikelijke behandeltermijnen voor verdragen, zelfs bijna een record te noemen. Hoe dan ook zal de deadline van 30 april dus zeker gehaald worden.

B. Initiatieven om het belang van het gebeuren te onderstrepen

Op de vraag, of eerder de suggestie, dat er rond dit historisch moment iets speciaals zou moeten worden georganiseerd, kan de minister niet onmiddellijk ingaan. In eerste instantie spreekt het voor zich dat dit verdrag in legistisch opzicht moet worden behandeld als elk ander verdrag. Hetgeen overigens niet a priori uitsluit dat er inderdaad kan nagedacht worden over de organisatie van een evenement om het historisch belang van dit gebeuren wat extra in de verf te zetten.

C. Onvolkomenheid van de Europese constructie in het licht van de uitbreiding

Op de vraag van de heer Platteau hoe het zit met de verdere afwerking van het verdrag, en bij uitbreiding daarvan, van de Europese constructie in haar geheel, antwoordt de minister dat er ongetwijfeld inderdaad nog vele momenten zullen komen waarop dit verdrag zal worden bijgeschaafd teneinde de nu nog bestaande institutionele knelpunten weg te werken.

Bij wege van illustratie hiervan wijst ze erop dat de meeste delegaties tijdens de laatste briefing op de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van 26 en 27 januari 2004 de wens hebben uitgedrukt om nog voor de Europese verkiezingen van juni van dit jaar een doorbraak te forceren in de zaak van de Europese Grondwet. Dit eventueel via een aparte sessie van de staatshoofden en regeringsleiders tijdens de voorjaarsstop van 25 en 26 maart eerstkomende. In afwachting hiervan zullen alle lidstaten over deze kwestie ondertussen in elk geval al afzonderlijk overleg plegen met het Ierse voorzitterschap van de Unie. Het document dat het Italiaanse voorzitterschap had voorbereid voor de Europese Raad van Brussel van 12 en 13 december 2003 zal daarbij als uitgangspunt dienen. De conclusie moet dus zijn dat er continu wordt verdergewerkt, en dat er wellicht nog een doorbraak inzit vóór de komende Europese verkiezingen.

D. Potentiële impact van de uitbreiding op de Vlaamse arbeidsmarkt

De minister komt dan tot de verwijzing die de heer Karim Van Overmeire in zijn tussenkomst heeft gemaakt naar de verklaringen van minister Landuyt aangaande de impact van de EU-uitbreiding op de Vlaamse arbeidsmarkt. Dienaangaande wenst de minister toch even haar afwegingen omtrent het onderwerp “werkgelegenheid” te vermelden. Er

mag met name redelijkerwijs verwacht worden dat er jobcreatie zal komen dankzij de toename van de export, maar tegelijk zal er ook jobdestructie zijn ten gevolge van de toegenomen concurrentie. In globo is men echter de mening toegedaan dat de balans zal doorslaan in het voordeel van de jobcreatie. Het spreekt daarbij echter wel voor zich dat het eindresultaat zal verschillen van sector tot sector. Meer arbeidsintensieve sectoren zullen het immers ongetwijfeld moeilijker krijgen dan andere.

E. Multiregioconferentie : Flanders District of Creativity – economie of politiek

Op het verwijt van de heer Van Overmeire dat de Vlaamse regering al te weinig zou werken aan een eigen Vlaams buitenlands beleid antwoordt de minister dat de Vlaamse regering komende donderdag, 19 februari, helemaal buiten de federale regering om, een internationaal forum organiseert met negen regio's die in een vergelijkbare ontwikkelingsfase zitten als Vlaanderen en die ook aan een eigen profiel werken. Ze laat daarbij opmerken dat er nooit eerder een dergelijk initiatief werd genomen. Vroeger waren er wel bilaterale initiatieven, maar er is nooit zo'n breed internationaal forum van regio's georganiseerd om het Vlaams buitenlands beleid gestalte te geven.

De organisatie van een dergelijk gebeuren is trouwens een echt huzarenstukje. Met de betrokkenen zal trouwens ook het instrument van PPS (Publiek Private Samenwerking) worden aangekaart. Daarom is het goed dat er niet enkel wordt overlegd met politieke beleidsmakers, maar ook met bedrijfsleiders en vertegenwoordigers van kenniscentra. Met name dat laatste acht de minister bijzonder belangrijk, aangezien daar volgens haar de toekomst ligt voor Vlaanderen. Teneinde geen wine-and-dine-politici aan te trekken werd de bijeenkomst in kwestie daarenboven ook beperkt tot één dag.

Voor de minister staat het dan ook als een paal boven water dat Vlaanderen hier duidelijk een eigen buitenlandse kaart trekt. En dit op een vernieuwende wijze, kort en krachtig, met goed gekozen vertegenwoordigers. De zaak wordt daarom trouwens ook ruimer bekeken dan alleen de politieke vertegenwoordigingen. Nieuw is met name dat Vlaanderen nu ook de hand wil reiken aan excellentiecentra en mensen die kennis willen overbrengen van regio tot regio. Voor de minister toont dit zonneklaar aan dat Vlaanderen een heel eigen buitenlandse koers vaart, en dit met kracht en overtuiging. Er is meteen sprake van maar liefst negen regio's. Dit in goede banen leiden is, zoals

hooger reeds gezegd, een waar huzarenstukje geweest.

Daarop inpikkend laat de heer *Karim Van Overmeire* opmerken dat dit misschien best wel een interessant project kan zijn, maar dat het tegelijk toch ook tekenend is voor het beleid van de huidige Vlaamse regering. Daar waar de minister met veel overtuiging stelt dat ze het politieke bestel overstijgt, ligt immers net het door hem aangehaalde pijnpunt. De minister concentreert haar buitenlands beleid immers steeds meer op het economisch aspect. Het is in wezen een economisch beleid geworden met een min of meer accessoire buitenlandse dimensie, die dan nog zo ver mogelijk van de politieke sfeer blijft. De intentie om Vlaanderen als politieke entiteit op de kaart te zetten en contacten te leggen met andere regio's, maar ook met staten, is totaal naar de achtergrond verdwenen. Daar schort volgens de heer Van Overmeire dan ook duidelijk iets. Hetgeen overigens des te navranter is gezien het grote aantal – onbenutte – kansen dat terzake voor het grijpen ligt.

Eveneens inpikkende op het initiatief van de minister om een dergelijk multiregioforum bijeen te roepen, laat de heer *Freddy Sarens* opmerken dat ook de timing van het gebeuren hem wat suspect overkomt. Na vier jaar beleid, komt de minister net nu – d.w.z. vier maanden voor de verkiezingen – met dit mediagenieke initiatief op de proppen.

Voor wat de laatste bemerking betreft, wijst minister Ceysens erop dat dit initiatief reeds werd aangekondigd in de beleidsbrief van 2003. Het gaat hier overigens zeker niet om een ad hoc improvisatie, wel integendeel. Het gebeuren is door de administratie Buitenlands Beleid gedurende anderhalf jaar minutieus voorbereid. Daarnaast wenst de minister ook de kritiek te weerleggen als zou het multiregioforum enkel een economische finaliteit hebben. Er is immers wel degelijk ook sprake van politieke delegaties. Tegelijk wordt dus zowel politiek als economisch de Vlaamse kaart getrokken. Buitenlandse vertegenwoordigers melden trouwens dat het voor hen heel belangrijk is dat ze ook een aantal mensen uit het bedrijfsleven kunnen meebrengen, net zoals het in toenemende mate belangrijk is dat er ook spelers uit de academische wereld kunnen participeren. We evolueren immers meer en meer naar een lerende samenleving, waarin de politiek niet meer alleen het grote gelijk heeft. Daarom acht de minister het noodzakelijk om dit gebeuren wat open te trekken, teneinde er zo meteen ook een groter draagvlak aan te geven.

De heer *Luc Van den Brande*, commissievoorzitter, brengt in het midden dat de commissieleden voor informatie over dit gebeuren aangewezen zijn op de lectuur van de kranten. Bij zijn weten is de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden op geen enkele manier officieel geïnformeerd over deze bijeenkomst, laat staan dat ze werd uitgenodigd.

De gebeurtenis zou luidens bepaalde berichten ook breed worden uitgemeten in de media. In dit verband wordt er trouwens gewag gemaakt van buitengewoon grote bedragen die besteed zouden worden voor dit evenement. Het is daarbij volgens de heer Van den Brande nog maar de vraag wat de relevantie van dit alles is voor het Vlaams buitenlands beleid. Het innovatieve of het economische aspect even buiten beschouwing gelaten, kan men zich bijvoorbeeld afvragen wat de combinatie van Maryland, het Chinese Shanghai, het Indische Karnataka en het Canadese Québec precies betekent in de ruimere politieke constellatie? Wat de vier andere Europese regio's betreft wenst de heer Van den Brande niet in een polemieek te treden.

Een verdere bemerking van de heer *Luc Van den Brande* aan het adres van de minister is dat haar initiatief veel minder uniek is dan ze wil laten uitschijnen. Het is zeker niet de eerste keer dat een dergelijke bijeenkomst wordt gehouden. Ook ten tijde van Flanders Technology International (FTI) ging het immers niet alleen over de economische maar ook over de politieke samenwerking. Men moet dus minstens de elementaire eerlijkheid hebben om ook de verdiensten van het verleden te erkennen. Als er nu ook goede dingen gebeuren – wat onmiskenbaar het geval is – dan is zulks immers minstens deels te danken aan het feit dat men kan voortbouwen op vroegere ervaringen. De economische focus van het op het getouw staande multiregioforum zal immers ongetwijfeld ook wel goede elementen bevatten.

Verder blijft de heer *Luc Van den Brande* echter met de vraag zitten wat nu precies de meerwaarde van dit alles is voor het Vlaams buitenlands beleid. Deze vraag is des te prangender gezien de grote verschillen in politieke structuren tussen de verschillende deelnemende regio's. Gezien deze commissie over dit punt helemaal geen informatie heeft gekregen stelt de heer *Van den Brande*, in zijn hoedanigheid van commissievoorzitter, dan ook voor om tijdens een volgende vergadering nog eens in extenso terug te komen op dit multiregioforum.

In antwoord op de opmerkingen van de heer Van den Brande laat de minister opmerken dat het wel degelijk om belangrijke politieke delegaties gaat. Met deze delegaties zal Vlaanderen komende donderdag een eind op weg gaan naar politieke afspraken. Op die manier wordt dus wel degelijk gestalte gegeven aan het Vlaams buitenlands beleid. En dit zowel louter politiek, als economisch, als in relatie tot een aantal kenniscentra uit die regio's.

Op de vraag van de heer *Luc Van den Brande* naar de kostprijs van het gebeuren, antwoordt de minister dat dit onderwerp reeds werd besproken naar aanleiding van de behandeling van de begroting voor 2004. Het cijfer mag dus verondersteld gekend worden. Als er naderhand nog vragen over zouden zijn, verklaart de minister zich evidentere wijze bereid om hierover in deze commissie tekst en uitleg te komen verschaffen.

Op dit punt gekomen, verklaart de heer *Stefaan Platteau* dat hij een behoorlijk onbehaaglijk gevoel begint te krijgen bij de richting die deze discussie uitgaat. Hij wijst er daarbij op dat deze commissie in het verleden altijd gewerkt heeft in een geest van maximale eensgezindheid, en op die manier ook heel wat constructiefs tot stand heeft gebracht. Er is, over de verschillende legislaturen, ook steeds beklemtoond dat degenen die ons buitenlands beleid gestalte gaven, zich steeds uitstekend van hun taak gekweten hebben. Daarom ook krijgt hij nu een wat onbehaaglijk gevoel bij de, min of meer verdoken, pogingen die hier worden gedaan om aan te tonen dat alles nu veel minder goed zou verlopen dan in het verleden het geval was. Zijns inziens strookt dit helemaal niet met de realiteit. De minister heeft immers klaar en duidelijk gesteld dat er eerstdaags een belangrijk internationaal regionaal forum zal doorgaan, waar ook een belangrijke politieke component aan vast zit. Het is volgens de heer *Platteau* ongepast om dit gegeven te bekritisieren omdat daarbij uiteenlopende regeringsvormen betrokken zijn. Op die manier kan men alles denigrerend benaderen. Het initiatief is te waardevol om het in het belachelijke te trekken.

Ook de diverse andere initiatieven die deze Vlaamse regering gedurende de afgelopen legislatuur heeft genomen verdienen overigens onze waardering. Persoonlijk vindt de heer *Platteau* derhalve dat het huidige beleid absoluut niet moet onderdoen voor het vroegere beleid.

De heer *Luc Van den Brande*, commissievoorzitter, repliceert daarop dat zijn uitlatingen zeker niet eenzijdig negatief waren. Hij heeft er absoluut geen moeite mee om toe te geven dat er wel dege-

lijk een aantal positieve zaken zijn gebeurd. Het verschil van mening dat hij tot uiting heeft willen brengen, bestaat er veeleer in dat de huidige minister al te eenzijdig de nadruk legt op de economische internationale samenwerking, en daarbij de politieke internationale samenwerking nagenoeg helemaal uit het oog verliest. In de visie van de heer *Van den Brande* zouden die twee echter hand in hand moeten gaan, zonder dat het ene het andere domineert. In de mate dat er echter toch goede zaken zouden voortkomen uit het op stapel staande multiregioforum (uitwisseling van ervaringen, vernieuwing op een aantal specifieke vlakken) zal hij echter de eerste zijn om dit toe te juichen.

Inpikkend op de zojuist door de heer Van den Brande geschetste dichotomie tussen het politieke en het economische, laat de heer *Karim Van Overmeire* opmerken dat zijn hoger reeds geformuleerde kritiek veel meer ten gronde gaat. Zeven van de tien kandidaat-lidstaten hebben immers hetzelfde formaat als Vlaanderen, of zijn zelfs kleiner dan Vlaanderen. Mocht de minister de voorbije jaren gebruikt hebben om stuk voor stuk goede politieke contacten uit te bouwen met die landen – wat zeker nuttig had kunnen zijn in het licht van hun toekomstig Unie-lidmaatschap – dan zou ze inderdaad een constructief en nuttig beleid gevoerd hebben. In plaats daarvan deelt de minister echter mee dat de meeste energie gegaan is naar het organiseren van een forum met negen behoorlijk disparate regio's uit, onder andere, de Verenigde Staten, China en India. Op zich kan dit allemaal misschien wel interessant zijn, maar het is twijfelachtig of het politiek ook echt relevant is. We hebben hier dus duidelijk te maken met twee verschillende invalshoeken. Het is het goede recht van de minister om minder geïnteresseerd te zijn in een politieke samenwerking die vruchten kan afwerpen binnen het kader van de Europese Unie, maar het is ook het goede recht van de oppositie om het oneens te zijn met die beleidsoptie van de minister. Uiteindelijk kan men trouwens niet anders dan constateren dat er qua politieke samenwerking de laatste jaren maar bitter weinig meer gebeurt.

Minister Patricia Ceysens repliceert op dit laatste dat er wel degelijk nog politieke initiatieven genomen worden. Als voorbeeld hiervan haalt ze aan dat ze dit jaar voor het eerst de ambassadeurs van alle in België vertegenwoordigde landen heeft uitgenodigd op de nieuwjaarsreceptie. Uitnodiging waarop het corps diplomatique trouwens in groten getale is ingegaan.

Met betrekking tot de landen van Centraal- en Oost-Europa die weldra lid zullen worden van de

Europese Unie, wijst de minister er insgelijks op dat Vlaanderen met elk van die landen toch een bilateraal akkoord heeft afgesloten. Iets waarover de betrokken ambassadeurs trouwens ook hun grote tevredenheid hebben uitgedrukt.

Afsluitend laat de heer *Luc Van den Brande*, commissievoorzitter, nog opmerken dat de minister zich danig vergist daar waar ze stelt dat de ambassadeurs van de in België vertegenwoordigde landen dit jaar voor het eerst werden uitgenodigd op een nieuwjaarsreceptie aangeboden door de Vlaamse overheid. Deze praktijk bestaat immers al vele jaren. Voor wat dit punt betreft is er dus zeker geen sprake van nieuw beleid, maar wordt er louter voortgebouwd op de realisaties van het verleden.

III. STEMMINGEN

III.1 Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met negen stemmen, bij drie onthoudingen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt het tweede artikel van het ontwerp van decreet daarna eveneens aangenomen met negen stemmen, bij drie onthoudingen.

III.2 Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet "houdende instemming met het verdrag tussen het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden, de Republiek Oostenrijk, de Portugese Republiek, de Republiek Finland, het Koninkrijk Zweden, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (lidstaten van de Europese Unie) en de Tsjechische Republiek, de Republiek Estland, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Hongarije, de Republiek

Malta, de Republiek Polen, de Republiek Slovenië, de Slowaakse Republiek betreffende de toetreding van de Tsjechische Republiek, de Republiek Estland, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, de Republiek Polen, de Republiek Slovenië en de Slowaakse Republiek tot de Europese Unie, en de slotakte, ondertekend in Athene op 16 april 2003” tenslotte eveneens aangenomen met negen stemmen, bij drie onthoudingen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Stefaan PLATTEAU Luc VAN DEN BRANDE
